

บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความมีประสิทธิภาพ X (X-Efficiency)¹

โดยปกติในการศึกษาทางเศรษฐศาสตร์ แขนงทฤษฎีจุลภาค องค์กรต่างๆจะถูกสมมติว่าจะต้องดำเนินการการผลิตด้วยต้นทุนต่ำสุด ภายใต้โครงสร้างการตลาดนั้นหรือสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่ดำรงอยู่ การศึกษานี้จะมุ่งเน้นด้านทฤษฎี X- Efficiency หรือเรียกว่า ทฤษฎีองค์กรของบริษัทและความสัมพันธ์ขององค์กรต่อสภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ภายใต้ว่า องค์กรไม่ดำเนินด้วยต้นทุนต่ำสุด

เนื้อหาหลักสำคัญ มองว่าบุคคลจะมีระดับความพยายามที่หลากหลาย ภายใต้สภาพแวดล้อมและองค์กรที่แตกต่างกัน ขณะที่ไม่มองด้านต้นทุนต่ำสุด ดังนั้นแนวคิดนี้จึงได้รับการจัดตั้งขึ้นมา ซึ่งการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมเป็นผลให้ องค์กรหนึ่งจะมีต้นทุนต่อหน่วยผลผลิตที่แตกต่างกัน

พิจารณาด้านโครงสร้างองค์กร เป็นส่วนที่เป็นประโยชน์ที่ชี้ให้เห็นถึงองค์ประกอบความหลากหลายที่เกี่ยวข้องกันของทฤษฎี อันได้แก่

(1) ข้อสมมติทางจิตวิทยา ชี้ให้เห็นถึงลักษณะของบุคลิกภาพที่แตกต่างกันจะสะท้อนถึงความพยายามที่แตกต่างกัน แทนที่จะไปมองด้านพฤติกรรมที่มุ่งด้านจุดสูงสุดหรือคุณภาพ

(2) สมมติว่าสัญญาการจ้างงานไม่สมบูรณ์

(3) บุคคลที่เป็นสมาชิกขององค์กร จะมีการตีความหมายของงานที่จะทำ ซึ่งเป็น การแสดงถึงระดับความพยายามของงานที่ได้รับมอบหมาย

¹ Leibenstein,Harvey . The Collected Essay of Harvey Leibenstein : X-Efficiency and Micro-Micro Theory Edited By Kenneth Button (England: Edward Elgar publishing Limited,1989).

(4) บุคคลจะได้รับการกระตุ้นในความพยายามโดยมาจากการตอบสนองต่อสัญญาณที่ไหลเข้ามาทั้งภายในและภายนอกองค์กร

(5) ธรรมชาติการตอบสนองเหล่านี้และรูปแบบองค์กรที่ก่อตั้งขึ้นจะกำหนดระดับความพยายาม

สรุปได้ว่า ทฤษฎี ความมีประสิทธิภาพ X มีข้อสมมติทางพฤติกรรม วางอยู่บนพื้นฐานการจัดสรรระหว่างมาตรฐานภายในและความปรารถนาที่ไม่จำกัด จะเน้นว่า

- (1) บุคคลเป็นหน่วยพื้นฐานตัดสินใจที่สำคัญ ไม่ใช่องค์กร
- (2) ความคิดทางด้านความพยายาม จะเป็นตัวแปรพื้นฐาน
- (3) การกำหนดต้นทุน มาจากผลลัพธ์ การตัดสินใจพยายามของบุคคลที่เชื่อมโยงระหว่างกัน ไม่ใช่มองด้านจากการวัดทาง ราคา เทคนิค หรือปริมาณที่ได้รับจากฝ่ายบริหาร

สมาชิกขององค์กร จะถูกสมมติว่ามีการพิจารณาและตีความหมายงานที่จะทำ โดยมีองค์ประกอบทางจิตวิทยาของความพยายาม การรับรู้ลักษณะโครงสร้างองค์กรและธรรมชาติระดับความกดดัน จะเป็นพื้นฐานหลักของกรอบความคิด โดยองค์กรไม่สนใจด้านต้นทุนต่ำสุด แต่จะยึดถือการกระทำภายใต้การแข่งขันหรือความกดดัน

2.2 ความแตกต่างระหว่าง X-Efficiency (X.E.) กับ Technical Efficiency (T.E.) และ Economies of Scale (E.S.)

2.1.1 Technical Efficiency และ Economies of Scale อยู่ในเครือข่ายงานมุ่งจุดสูงสุด และต้นทุนต่ำสุด ตามลำดับ ขณะที่ X-Efficiency มุ่งในการพัฒนาคุณภาพในการบริหารดำเนินงานที่ทำให้ต้นทุนไม่สูงกว่าที่ควรจะเป็น

2.2.2 Technical Efficiency และ Economies of Scale สมมติว่าการจัดการเป็นตัวกำหนดวัตถุประสงค์การตัดสินใจ ขณะที่ X-Efficiency สมมติว่า การดำเนินงานภายในองค์กร ขึ้นอยู่กับการสร้างแรงจูงใจหรือเงื่อนไขในการกระตุ้นให้บุคลากรในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.3 Technical Efficiency และ Economies of Scale สมมติว่าการตัดสินใจและกระทำ การจะถูกควบคุมโดยการจัดการ ขณะที่ X-Efficiency สมมติว่าพลังการพิจารณาในการตีความงาน ต่างๆจะถูกตัดสินใจจากสมาชิกทั้งหมดในองค์กร

2.2.4 Technical Efficiency และ Economies of Scale สมมติว่า ปัจจัยต่างๆทั้งหมด สามารถซื้อได้และสามารถจัดการได้อย่างสมดุลง่าย ขณะที่ X-Efficiency สมมติว่าปัจจัยบางอย่างไม่ สามารถหาซื้อได้ เช่น ปัจจัยทางจิตวิทยา ปัจจัยพื้นฐานมนุษย์ ควรจะได้รับการกระตุ้นภายในใน การสร้างแรงจูงใจ

2.2.5 ปัญหา Technical Efficiency และ Economies of Scale มาจากภายในองค์กร เป็น ความแตกต่างกันในการจัดการ ขณะที่ปัญหา X-Efficiency มาจากบางส่วนภายในองค์กร เช่น รูปแบบการบริหารและวัฒนธรรมภายในองค์กร สภาพแวดล้อมในการทำงาน พื้นฐานทางจิตวิทยา ของบุคคล ขณะที่บางส่วนมาจากภายนอก เช่น สภาพเศรษฐกิจ ภาวะการแข่งขันทางธุรกิจ เหตุ การณ์ที่คาดการณ์ไม่ถึง

2.2.6 ความไม่มีประสิทธิภาพ Technical Efficiency มาจากทางเทคนิค อันเนื่องมาจากความ สามารถของผู้จัดการในงานของเขา ส่วนความไม่มีประสิทธิภาพ Economies of Scale มาจาก ขนาดของการผลิต (Optimize size) ที่ไม่เหมาะสม ขณะที่ ความไม่มีประสิทธิภาพ X หรือ X-Efficiency มองว่าความสามารถของการจัดการในองค์กรที่แตกต่างกัน อาจจะเหมือนกันทั้งหมด แต่เขาทั้งหลายไม่สามารถเลือกใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ทั้งหมด และการจัดการองค์กรและ ปฏิบัติต่อกันระหว่างบุคคล จะก่อให้เกิดอุปสรรคหรืออิทธิพลจนสมาชิกต่างๆในองค์กร ไม่ สามารถใช้ความสามารถทั้งหมดอย่างเต็มที่ที่เขาควรจะเป็น

2.2.7 Technical Efficiency และ Economies of Scale องค์กรโดยตัวมันเองจะเป็นหน่วย พื้นฐานการวิเคราะห์ ขณะที่ X-Efficiency บุคคลจะเป็นหน่วยพื้นฐานในการวิเคราะห์และผลผลิต มาจากการกระทำระหว่างกันของการตัดสินใจของบุคคล

แนวคิด Technical Efficiency ชี้ว่าปัญหาคือเทคนิคการผลิต การจัดการปัจจัย และปัญหา Economies of Scale คือ ขนาดการผลิตที่ไม่เหมาะสม ซึ่งสามารถจัดการได้จากการจัดการ

แนวคิด X-Efficiency ปัญหาพื้นฐาน เห็นได้จากธรรมชาติของกิจกรรมมนุษย์ องค์กรทั้งภายในและภายนอกองค์กร ดังนั้นกระบวนการผลิตค่อนข้างแตกต่างจาก Technical Efficiency สมมติว่าองค์กรต่างๆจะผลิตอยู่บน Production frontier isoquant ส่วน Economies of Scale จะผลิตบนจุดตัด ระหว่าง LMC (Long run marginal cost) กับ LAC (long run average cost) และ P (Price) ขณะที่ X-Efficiency อาจจะสมมติว่า อาจจะไม่มีองค์กรอยู่บน Production frontier isoquant

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานศึกษาในประเทศ

ในการศึกษางานวิจัยความมีประสิทธิภาพของธุรกิจประกันชีวิตในไทยนั้น ได้มีการศึกษาหลายท่าน ได้แก่ งานของเกื้อกูล ทองพุกษา (2530)² ที่ทำการศึกษารื่อง วิเคราะห์โครงสร้างและบทบาทของธุรกิจประกันภัยในประเทศไทย โดยทำการศึกษาดังโครงสร้างการกระจุกตัวของธุรกิจประกันภัยในไทย และพฤติกรรมของกลุ่มธุรกิจประกันภัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการกระจุกตัวในทางเศรษฐกิจ หรือ งานศึกษาของประมวล ศรีสุทธามาศ (2537)³ ก็ทำการศึกษา การประหยัดต่อขนาดของธุรกิจประกันชีวิตในไทย ส่วนงานวิจัยของประสิทธิ์ ไชวโกลกุล และโสตนธิธร มัลลิกะมาส (2535)⁴ ได้ทำการศึกษารื่องผลกระทบต่อการค้าบริการจากการเปิดเสรีภายหลังการเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัย โดยศึกษา สภาพปัจจุบันของการค้าบริการ ที่แสดงความเป็นไปได้ในการเปิดเสรีของธุรกิจประกันชีวิต ขีดความสามารถและศักยภาพในการแข่งขันของธุรกิจประกันภัย ซึ่งการศึกษาของแต่ละท่าน แนวทางและวิธีการศึกษามีทั้งแตกต่างกันและคล้ายคลึงกัน โดยงานของประสิทธิ์และโสตนธิธร การศึกษาด้านประสิทธิภาพในการประกอบการของธุรกิจประกันภัย ซึ่งพิจารณาจากการดำเนินงานทั้งด้าน underwriting การวัดส่วนแบ่งทางการตลาด

² เกื้อกูล ทองพุกษา, "วิเคราะห์ลักษณะโครงสร้างและบทบาทของธุรกิจประกันภัยในประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530).

³ ประมวล ศรีสุทธามาศ, "การวิเคราะห์การประหยัดจากขนาดของธุรกิจการประกันชีวิตในไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537).

⁴ ประสิทธิ์ ไชวโกลกุลและโสตนธิธร มัลลิกะมาส, "ผลกระทบการค้าบริการจากการเปิดเสรีภายหลังการเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัยสาขาการประกันภัย," ศูนย์วิจัยกฎหมายและพัฒนา นิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535).

อัตราส่วนค่าจ้างบำเหน็จ อัตราส่วนการยกเลิกและขาดอายุ ค่าใช้จ่ายการดำเนินการ โดยทำการเปรียบเทียบบริษัทต่างชาติดกับบริษัทของไทย นอกจากนี้พิจารณาความสามารถในการลงทุน ความสามารถแบกรับความเสี่ยง การทำกำไร รวมทั้งกลยุทธ์และการสร้างเครือข่ายธุรกิจ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจประกันภัย

ในขณะที่การวัดโครงสร้างการกระจุกตัวของประสิทธิและโตดธิธร มีลักษณะคล้ายคลึงกับเกือถู ที่ทำการวัดการกระจุกตัวของประกันภัยในประเทศไทย กล่าวคือ งานวิจัยของประสิทธิและโตดธิธร จะวัดการกระจุกตัวโดยวิธี Concentration Ratio พิจารณาจากขนาดสินทรัพย์และเงินกองทุน เช่นเดียวกับของเกือถู ที่วัดจากยอดขาย ผลผลิตสุทธิ สินทรัพย์ แต่ที่เพิ่มขึ้นมา คือ งานเกือถู จะนำวิธี Herfindahl Index ซึ่งเป็นดัชนีวัดจากมูลค่าส่วนแบ่งกำลังสอง แต่ละหน่วยธุรกิจ และ Entropy Inde เป็นดัชนีการวัดการกระจุกตัว ภายได้เงื่อนไขความไม่แน่นอน ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นดัชนีการวัดการกระจุกตัวที่ดีกว่า Concentration Ratio

งานของประมวล ทำการศึกษาโครงสร้างของธุรกิจประกันชีวิตและตรวจสอบว่าขนาดของธุรกิจประกันชีวิตมีการประหยัดขนาดหรือไม่และปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นตัวกำหนดการประหยัดต่อขนาด และทำการเปรียบเทียบว่าวิธี GLS และ OLS วิธีไหนจะให้ค่าพารามิเตอร์ที่ดีกว่ากัน การศึกษาโครงสร้างของธุรกิจประกันชีวิต จะพิจารณาจากงบการเงิน แหล่งที่มาและการใช้จ่ายไปในการดำเนินงานของธุรกิจ รวมทั้งรายได้ ขณะที่โครงสร้างของธุรกิจประกันชีวิตของประสิทธิและโตดธิธร จะใช้วิธีการศึกษาจากสัดส่วนการถือหุ้น แบ่งได้เป็นบริษัทไทยแท้ ที่มีคนไทยถือหุ้น 100% และบริษัทไทยร่วมทุนที่คนไทยถือหุ้นมากกว่าหรือเท่ากับ ร้อยละ 25

ส่วนงานของเกือถู จะพิจารณาโครงสร้างคล้ายคลึงกับงานของประมวล โดยการวิเคราะห์จากรายงานงบการเงินของธุรกิจประกันภัย ทั้งในด้านงบดุลและงบกำไรขาดทุน

เมื่อพิจารณาโครงสร้างความสัมพันธ์ของธุรกิจประกันภัยกับกลุ่มธุรกิจการเงินอื่นๆ งานของเกือถู แสดงความสัมพันธ์ของสถาบันการเงิน ที่มีส่วนสัมพันธ์ต่อการกระจุกตัวของธุรกิจประกันภัย ส่วนงานของประมวลจะศึกษาความสัมพันธ์ของธุรกิจประกันชีวิตกับกลุ่มสถาบันการเงิน แต่มองในแนวที่มีผลกระทบต่อต้นทุนของธุรกิจประกันชีวิต ขณะที่งานของประสิทธิและโตดธิธร มองในความสัมพันธ์ที่มีส่วนการเกือหนุนต่อธุรกิจประกันชีวิต

การพิจารณาโครงสร้างของของธุรกิจประกันชีวิต งานของประสิทธิ์และโสทธิธ ซึ่งเห็นว่าธุรกิจประกันชีวิตมีการกระจุกตัว โดยส่วนแบ่งการตลาด 5 บริษัทใหญ่ มีส่วนแบ่งถึง 90% โดยที่บริษัท เอ.ไอ.เอ. ครองส่วนแบ่งตลาดถึง 50% เช่นเดียวกับงานของเกื้อกูล พบว่าโครงสร้างของธุรกิจประกันชีวิตมีการกระจุกตัวอย่างสูง ในกลุ่ม 3 บริษัท ที่มีสินทรัพย์ขนาดใหญ่

ด้านประสิทธิภาพการดำเนินงานการบริหาร ในงานของประสิทธิ์และโสทธิธ พบว่าบริษัท เอ.ไอ.เอ. มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่ดีกว่า บริษัทของไทย โดยมีสัดส่วนกรรมธรรม์ที่สูงกว่า การต่ออายุมากกว่า ค่าใช้จ่ายต้นทุนต่อหน่วยที่ต่ำกว่า และความสามารถในการทำกำไรที่สูงกว่า ส่วนประสิทธิภาพการลงทุนมีความใกล้เคียงกับบริษัทประกันชีวิตของไทย

ส่วนงานของประมวล พบว่าค่าความยืดหยุ่นระหว่างต้นทุนเฉลี่ยกับรายรับเบี้ยประกันมีค่าน้อย ขณะที่ปัจจัยอย่างเช่น อัตราการกรรมธรรม์ใหม่จะมีผลต่อต้นทุนที่สูง อัตราการขาดอายุกรรมธรรม์ มีผลต่อต้นทุนที่สูง อันเนื่องจาก บริษัทต้องเสียค่าใช้จ่ายในตอนแรกที่สูง ส่วนขนาดบริษัท พบว่า บริษัทขนาดใหญ่จะมีต้นทุนสูงกว่าบริษัทขนาดเล็ก เพราะบริษัทขนาดใหญ่มีต้นทุนในการกีดกันไม่ให้รายใหม่เข้าตลาดและการบริหารที่ไม่เป็นระบบ ขณะที่ประเภทกรรมธรรม์กรรมธรรม์กลุ่ม จะมีต้นทุนที่ต่ำกว่าแบบอุตสาหกรรม เพราะกรรมธรรม์แบบกลุ่ม สามารถบริการครั้งละหลายคน ส่วนแบบอุตสาหกรรม มีขนาดเล็ก การชำระเบี้ยประกันรายปี มีความถี่มากกว่า สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย พบว่าเมื่อเบี้ยประกันภัยมีค่าตั้งแต่ 100 ล้านขึ้นไป ต้นทุนมีลักษณะค่อนข้างคงที่ตลอด

ความสัมพันธ์ของกลุ่มสถาบันการเงินกับธุรกิจประกันชีวิต งานของประมวล พบว่าจะมีต้นทุนที่สูง เพราะแต่ละบริษัทมีกลุ่มลูกค้าเป้าหมายของบริษัทอยู่แล้ว และการมีสถาบันการเงินหนุนหลังทำให้ได้เปรียบทางการตลาดและความชำนาญการบริหารเงินลงทุน ส่วนงานวิจัยของประสิทธิ์และโสทธิธ ซึ่งเห็นว่าจากเครือข่ายของกลุ่มสถาบันการเงินมีส่วนส่งเสริมการลงทุนการขายประกันที่มากขึ้น โดยผ่านทาง ATM และสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างๆ ในงานของเกื้อกูล พบว่า กลุ่มธุรกิจธนาคารพาณิชย์และธุรกิจเงินทุนหลักทรัพย์ มีบทบาทสำคัญต่อธุรกิจประกันชีวิต

การวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขัน ในงานของประสิทธิ์และโสทธิธ พบว่า บริษัทประกันชีวิตไทยยังขาดความสามารถในการแข่งขัน อันเนื่องจากขาดความรู้ความชำนาญในการบริหารงาน ขาดตัวแทนที่มีประสิทธิภาพ ส่วนแบ่งการตลาดตกกับบริษัทใหญ่ไม่เพียงกับบริษัท

อัตราการผลิตและขนาดอายุที่สูงกว่า ถ้ามีการแข่งขันด้านราคา ก็เป็นผลให้บริษัทขนาดเล็กไม่สามารถดำรงการแข่งขันได้ ขณะทำงานของเกื้อกูล พบว่า การกระจุกตัวมีอย่างสูงในธุรกิจประกันชีวิตใน 3 บริษัทใหญ่ ทำให้บริษัทเหล่านี้มีอำนาจทางการตลาดในการกีดกันเข้าสู่ตลาด

ข้อเสนอแนะของเกื้อกูล เพื่อลดการกระจุกตัวของโครงสร้างของธุรกิจประกันชีวิต ควรให้บริษัทขนาดเล็กมีการรวมตัวเพื่อเพิ่มส่วนแบ่งการตลาดและลดบทบาทบริษัทขนาดใหญ่ให้ลดลง เพื่อให้เกิดการประหยัคต่อขนาด อาจใช้มาตรการภาษีเป็นตัวช่วยลดการกระจุกตัวโดยเก็บจากส่วนแบ่งการตลาดของแต่ละบริษัท รวมทั้งการติดตามการใช้นโยบายในรายละเอียด เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในทางปฏิบัติ และลดช่องโหว่การหลีกเลี่ยงของผู้ประกอบการ รวมทั้งการปรับปรุงการกระจุกตัวของกลุ่มสถาบันการเงินต่างๆ เพื่อไม่ให้เกิดอำนาจการผูกขาด

เช่นเดียวกับงานของประสิทธิ์และโสคติธร แนะนำว่า ควรที่จะลดต้นทุนการดำเนินการลง เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการแข่งขันด้านราคาที่สูงขึ้น แทนที่จะเร่งส่วนแบ่งตลาดที่ใหญ่ขึ้นโดยปราศจากการควบคุมค่าใช้จ่าย การให้บริษัทประกันชีวิตไทยเข้าร่วมทุนกับบริษัทต่างชาติ เพื่อพัฒนาเทคโนโลยี ความรู้ต่างๆ การควบกิจการเข้าด้วยกันเพื่อส่งเสริมให้เกิดการประหยัคต่อขนาด และหันมาพัฒนาบุคลากรต่างๆ ให้มีความรู้ความสามารถ โดยให้สมาคมประกันภัยและรัฐบาลมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาธุรกิจประกันชีวิต ส่วนงานประมวล แม้ความยืดหยุ่นต้นทุนกับเบี้ยประกันมีค่าน้อย การเปิดให้บริษัทต่างชาติเข้ามาอาจไม่มีผลต่อต้นทุนที่เพิ่มขึ้น และเป็นการส่งเสริมให้ผู้บริโภคมีโอกาสทางเลือกมากขึ้น และรัฐต้องควบคุมมาตรฐานของบริษัทประกันชีวิตให้มีความมั่นคง เชื่อถือได้ ประชาสัมพันธ์ให้เห็นผลดีของการทำประกันชีวิต และให้บริษัทขนาดเล็กมีการรวมตัวกัน เพื่อลดต้นทุนรายจ่าย และการร่วมทุนกับบริษัทต่างชาติ ที่ให้เทคโนโลยีและพัฒนาบุคลากร

สรุปได้ว่า ในการดำเนินการวัดความมีประสิทธิภาพของธุรกิจประกันชีวิต ได้มีนักวิจัยหลายท่านได้เสนอแนวทางด้วยกันหลายวิธี การเสนอจะออกมาในรูปของการวิเคราะห์ในโครงสร้างของธุรกิจประกันภัย และวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธุรกิจประกันภัย ทั้ง งานของเกื้อกูล ประสิทธิ์และโสคติธรที่มองในการวัดการกระจุกตัวของธุรกิจประกันภัย และเสนอแนวทางในการลดการกระจุกตัวของธุรกิจประกันภัย แต่ในงานของประสิทธิ์และโสคติธร จะเพิ่มการวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงานเข้ามา ส่วนงานของประมวล จะมองในด้านขนาดผลผลิตที่เหมาะสม ที่จะลดต้นทุนในการผลิต ซึ่งทั้ง 3 ท่าน ก็ได้เสนอแนวคิดคล้ายกัน กล่าวคือ การลดอำนาจการผูกขาดในโครงสร้างของธุรกิจประกันภัย การพยายามให้บริษัทขนาดเล็กมีการรวมตัวเพื่อเพิ่ม

อำนาจในการแข่งขัน การให้รัฐบาลเข้ามาควบคุมให้การดำเนินงานธุรกิจเป็นไปด้วยความมั่นคง การร่วมทุนกับบริษัทสาขาต่างประเทศ ในการนำเทคโนโลยีทันสมัยเข้ามาใช้ในการพัฒนาการบริหารงาน

งานศึกษาในต่างประเทศ

สำหรับการศึกษางานวิจัยต่างประเทศในด้านธุรกิจประกันชีวิต หลายท่านได้ทำการศึกษา ด้านผลผลิตและตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับต้นทุน ซึ่งในการศึกษานั้นเริ่มจาก งานศึกษาของ Peter Praetz (1985)⁵ ได้ทำการศึกษาผลตอบแทนต่อขนาดในอุตสาหกรรมประกันชีวิต ในสหรัฐฯ จำนวน 90 บริษัท โดยศึกษาความสัมพันธ์ของต้นทุนเฉลี่ยกับผลผลิตของบริษัทประกันชีวิตและ ปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลกระทบ เช่นเดียวกับงานศึกษาของ David B. Houston และ Richard M. Simon (1970)⁶ ก็ทำการศึกษาการประหยัดต่อขนาดของธุรกิจประกันชีวิต ในรัฐแคลิฟอร์เนีย จำนวน 237 บริษัท เช่นเดียวกับ Peter Praetz กล่าวคือ จะมองด้านต้นทุนเฉลี่ยกับรายรับเบี้ยประกันชีวิต

สำหรับงานศึกษาของ Martin F. Grace และ Stephen G. Timme (1992)⁷ ได้แยก พิจารณามากกว่านั้น โดยตรวจสอบการประหยัดของต้นทุนของอุตสาหกรรมการประกันชีวิตของ สหรัฐฯ มองด้านองค์ประกอบของต้นทุนทั้งผลผลิตทั่วไปและเฉพาะเจาะจงว่ามีการประหยัดต่อ ขนาดหรือไม่ และเพิ่มมองด้านต้นทุนมีความสัมพันธ์ต่อการประหยัดต่อขอบเขตหรือส่วนผสมทาง การผลิตอย่างไร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁵ Praetz ,Peter , "Return to Scale in Life Insurance Industry," *Journal of Risk and Insurance*, 47 (1985) : 525-532.

⁶ Houston ,David B. and Richard M., Simon , "Economies of Scale in Financial Institution : A study in Life Insurance," *Econometrica* 38 (1970) : 856-864.

⁷ Grace ,Martin F. and Timme ,Stephen G. , "An Examination of Cost Economies in the United States Life Insurance Industry," *Journal of Risk and Insurance* 59 (1992) : 72-103.

ในขณะที่ Richard W. Nelson (1985)⁸ ก็ได้ทำการศึกษาการประหยัดต่อขนาดต้นทุนสาขาธนาคาร โดยมองด้านสาขาธนาคารพาณิชย์ เช่นเดียวกับ Allen N. Berger , Gerald A. Hanweck , David B. Humphery (1987)⁹ ได้ทำการศึกษาการดำรงอยู่ในการแข่งขันของธนาคารพาณิชย์ แต่ได้อาศัยการขยายการศึกษาขยายเพิ่มเติม โดยมองด้านการประหยัดจากขนาดและขอบเขต โดยเปรียบเทียบประสิทธิภาพต้นทุนที่มีความแตกต่างทั้งขนาดและการประหยัดต่อขอบเขต ของธนาคารในระดับสาขา (Branch) และหน่วยธนาคาร (Bank)

ในด้านวิธีการศึกษานั้น Peter Praetz ได้ประมาณการศึกษาการประหยัดต่อขนาด โดยวิธี OLS (Ordinary Least Square) สมมติให้ Product มีลักษณะ Homogeneous และกำหนดราคาขายเดียวกับทุกบริษัท เช่นเดียวกับ David B. Houston และ Richard M. Simon ก็มีข้อสมมติเหมือนกับ Peter Praetz และประมาณเพิ่ม โดยวิธี Simple และ Multi Regression

ส่วนทางด้าน Martin F. Grace และ Stephen G. Timme ก็ทำการศึกษาประมาณแบบ OLS (Ordinary Least Square) แต่มองทั้งการประหยัดต่อขนาดและส่วนผสมของผลผลิต ทางด้าน Richard W. Nelson ก็ใช้วิธีการ OLS (Ordinary Least Square) ส่วน Allen N. Berger , Gerald A. Hanweck , David B. Humphery ก็อาศัยผลทางเดียวกับ Martin F. Grace และ Stephen G. Timme แต่มองในด้านการดำรงการแข่งขันของธนาคารพาณิชย์ โดยการวิเคราะห์ทางสถิติด้วยข้อมูลทางบัญชีและทดสอบด้วยวิธี Production และ Intermediate Approach เพื่อวัดผลผลิตและต้นทุนเพื่อการประเมินการประหยัดต่อขนาดในระดับสาขา (Branch) และหน่วยธนาคาร (Bank) รวมทั้งการแยกในระดับ ธนาคารสาขาประจำรัฐ (Branch Banking States) และธนาคารหน่วยประจำรัฐ (Unit Banking States)

สำหรับในการศึกษาพบว่า ในงานวิจัยของ Peter Praetz ว่ามีการประหยัดต่อขนาดเกิดขึ้นจริง โดยมีการลดลงของต้นทุน พบว่า อัตราส่วนกรรมธรรมใหม่ กรรมธรรมทั้งหมด และตัวแปรที่แทนลักษณะการดำเนินธุรกิจ มีส่วนน้อยสำคัญต่อต้นทุน ส่วนผลการศึกษาของ David B. Houston

⁸ Nelson ,Richard W., " Branching , Scale Economies , and Banking Costs. " *Journal of Banking and Finance*, 9 (1985) : 177-191 .

⁹ Berger ,Allen N., Hanweck ,Gerald A. , Humphery ,David B. , " Competitive Viability in Banking :Scale , Scope , Product Mix Economies , " *Journal of Monetary Economics*, 20 (1987) : 501-520.

และ Richard M. Simon ก็พบว่า ขนาดของบริษัทประกันชีวิตเป็นตัวแปรที่สำคัญในการอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรขนาดมีความสัมพันธ์กับต้นทุนเฉลี่ยมากที่สุดและการประหยัดต่อขนาดมีอยู่จริงในช่วง 10-100 ล้านดอลลาร์ เกินกว่านั้นผลตอบแทนต่อขนาดคงที่

สำหรับผลการวิจัยของ Martin F. Grace และ Stephen G. Timme ก็ได้อธิบายว่า ลักษณะของต้นทุนจะมีความแตกต่างกันในขนาดและส่วนผสมทางการผลิต ซึ่งพบเหมือนกับการศึกษาของ David B. Houston และ Richard M. Simon กล่าวคือ บริษัทส่วนใหญ่ มีนัยสำคัญต่อการประหยัดต่อขนาด ส่วนบริษัทใหญ่สุดมีผลตอบแทนต่อขนาดคงที่ การขาดองค์ประกอบของต้นทุนคงมีอยู่ทั่วไปในบริษัทประกันชีวิต และกรรมวิธีแบบสามัญและกลุ่ม มีส่วนทำให้ต้นทุนลดลง นอกจากนี้ รูปแบบขององค์กรทางกฎหมายและโครงสร้างตลาด มีนัยสำคัญที่แตกต่างกันในต้นทุน แต่ไม่ได้บ่งบอกว่า Mutual Company จะมีต้นทุนที่สูงกว่า Stock Company และ Non agency จะให้ผลตอบแทนต่อขนาดสูงกว่า agency โดยสมมติให้ขนาดและส่วนผสมผลผลิตคงที่

จากผลการวิจัยศึกษาของ Richard W. Nelson ก็พบว่า จำนวนสาขานาคารไม่มีความจำเป็นต่อค่าเงินด้วยต้นทุนที่ต่ำ การพิจารณาสาขาเป็นตัวแปรหนึ่งในต้นทุน พบว่ามีการประหยัดต่อขนาดในระดับสาขานาคาร แต่ไม่มีการประหยัดจากการขยายสาขา และมองว่า โครงสร้างต้นทุนอุตสาหกรรมประกันชีวิต ไม่ได้บอกลักษณะสำคัญถึงโครงสร้างกระดูกตัวที่มีความจำเป็นต่อความมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการประหยัดต่อขนาดไม่ได้คาดว่าจะเป็นตัวบีบให้ธนาคารระดับเล็กออกจากตลาด

สำหรับผลการศึกษาของ Allen N. Berger , Gerald A. Hanweck , David B. Humphery พบว่า วิธีการประหยัดต่อขนาดและการประหยัดต่อขอบเขต ในระดับธนาคารสาขาประจำรัฐ (Branch Banking States) และ ธนาคารหน่วยประจำรัฐ (Unit Banking States) พบว่า ไม่มีการประหยัดต่อขนาดทั้งในระดับชั้นธนาคารสาขาและหน่วยประจำรัฐ ส่วนทางด้านการศึกษาการประหยัดต่อขอบเขต แสดงให้เห็นส่วนน้อยในการไม่ประหยัด เช่นเดียวกับธนาคารใหญ่ที่พบไม่ชัดเจนในการไม่มีการประหยัดจากขอบเขต

จากข้อเสนอแนะของ David B. Houston และ Richard M. Simon ได้บอกว่า จุดเด่นการศึกษาการประหยัดต่อขนาดง่ายคือการศึกษา โดยอาศัยความสัมพันธ์ของต้นทุนเฉลี่ยกับผลผลิตโดยตรง โดยที่เบี่ยงประกันชีวิตแทนผลผลิต จุดอ่อนคือ การใช้ข้อมูลแบบ ภาคตัดขวาง ต้องทดสอบ

ด้วยข้อมูลที่มากและการจัดเก็บบัญชีแต่ละบริษัทมีความแตกต่างกัน อาจทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลเกิดความคลาดเคลื่อน ส่วนข้อเสนอแนะของ Martin F. Grace และ Stephen G. Timme เห็นว่าการดำรงของการประหยัดต่อขนาดของบริษัทใหญ่ยังคงมีอยู่ เนื่องจาก ความไม่สมบูรณ์ของตลาด และมองว่านโยบายสาธารณะจะมีส่วนกระตุ้นให้บริษัทขนาดกลางและเล็ก ทำให้เกิดการประหยัดต้นทุน และแนะนำว่าการใช้วิธีที่แตกต่างกันในการประหยัดต่อขนาด ยังคลุมเครือทำให้การประมาณมีนัยสำคัญที่แตกต่างกันในแต่ละรูปแบบ

ส่วนทางด้าน Allen N. Berger , Gerald A. Hanweck , David B. Humphery ผลลัพธ์จากการประหยัดต่อขอบเขต ซึ่งว่า การดำรงธนาคารสาขาประจำรัฐ สามารถดำรงการแข่งขันได้จากการลดกฎระเบียบในทางพฤติกรรม และชี้ให้เห็นว่า ผลจากขนาดสาขา มีต้นทุนต่ำเพียง 1-3 % ในทางตรงกันข้ามธนาคารหน่วยประจำรัฐ ล้มเหลวในการเปลี่ยนแปลงการดำรงอยู่ในการแข่งขัน เนื่องจากมีขนาดใหญ่เกินไป ดังนั้น ธนาคารเหล่านี้ควรลดขนาดของสำนักงานรวมทั้งการผ่อนคลายระบบสาขา

สรุปได้ว่า ในงานศึกษาวิจัยของธุรกิจประกันชีวิตในต่างประเทศ ในด้านการวัดความมีประสิทธิภาพ จะเสนอในด้านการประหยัดต่อขนาด ทั้งงานของ Peter Praetz และ David B. Houston และ Richard M. Simon ส่วนงาน Martin F. Grace และ Stephen G. Timme ศึกษาทั้งการประหยัดต่อขนาดและการประหยัดต่อขอบเขต สำหรับ Richard W. Nelson และ Allen N. Berger , Gerald A. Hanweck , David B. Humphery ก็ได้ทำการศึกษาการประหยัดต่อขนาดและการประหยัดต่อขอบเขต ของธุรกิจธนาคารพาณิชย์ จากผลการศึกษาพบว่าทั้ง Peter Praetz และ David B. Houston และ Richard M. Simon พบว่ามีการประหยัดต่อขนาดเกิดขึ้นจริงและอธิบายถึงปัจจัยที่มีผลต่อต้นทุน ส่วน Martin F. Grace และ Stephen G. Timme พบว่า การประหยัดต่อขอบเขต จะมีความแตกต่างกันในส่วนผสมทางการผลิต และเสนอว่ารูปแบบกฎหมาย โครงสร้างตลาด มีผลต่อต้นทุน ขณะที่งานศึกษาทางธุรกิจธนาคารพาณิชย์ Richard W. Nelson พบว่า มีการประหยัดต่อขนาดในระดับสาขานาคาร แต่ไม่มีการประหยัดจากการขยายสาขา และพบว่า โครงสร้างการกระจุกตัวไม่ได้บอกลักษณะการกระจุกตัว สำหรับ Allen N. Berger , Gerald A. Hanweck , David B. Humphery พบว่าไม่มีการประหยัดต่อขนาดทั้งในระดับชั้นธนาคารสาขา และหน่วยประจำรัฐ ส่วนการประหยัดต่อขอบเขตมีแสดงให้เห็นส่วนน้อยในการไม่ประหยัด จากข้อเสนอแนะ รัฐบาลควรที่จะเข้ามาในการกระตุ้นในการที่จะลดต้นทุน, การส่งเสริมกระจายข่าวสารข้อมูลให้กว้างขวางมากขึ้น

สำหรับในการศึกษาครั้งนี้ การวัดความมีประสิทธิภาพของธุรกิจประกันชีวิต จะใช้วิธีที่เรียกว่า ความมีประสิทธิภาพ X (X - Efficiency) โดยการศึกษาจะมีความแตกต่างในการวิจัยโดยการศึกษาที่ผ่านมา ที่จะวัดจากผลผลิตหรือการประหยัดต่อขนาดที่มีส่วนสำคัญต่อต้นทุนของบริษัทประกันชีวิต หรือวัดจากส่วนผสมทางการผลิตที่อธิบายถึงต้นทุน การวัดความมีประสิทธิภาพ X จะใช้ปัจจัยแรงจูงใจในการกระตุ้นในการดำเนินงาน โดยที่ความมีประสิทธิภาพ X เป็นปัจจัยตัวแปรสะท้อนคุณภาพการบริหารการจัดการของธุรกิจประกันชีวิต

ในด้านวิธีการศึกษาทางด้านการประหยัดต่อขนาดนั้นอาศัยความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม จะใช้วิธีการศึกษาแบบ OLS (Ordinary Least Square) หรือ GLS (General Least Square) ในขณะที่การศึกษาวัดความสัมพันธ์ความมีประสิทธิภาพ X กับปัจจัยตัวแปรต่างๆ ใช้วิธีแบบ Panel Data เข้ามาอธิบาย ซึ่งความมีประสิทธิภาพทาง X-Efficiency อาจมองไปในทางที่จะลดต้นทุนที่ไม่จำเป็นให้มีค่าน้อยลง และความมีประสิทธิภาพ X นั้นอาจมาจากปัจจัยทั้งภายนอก ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกฎหมายที่มีส่วนในการกระตุ้นในการดำเนินงานของธุรกิจประกันชีวิตและภายในองค์กร ได้แก่ ระบบการดำเนินงาน การจัดแบ่งอำนาจหน้าที่ ที่มีส่วนในการทำงานของบุคลากรและผู้บริหาร ที่มีผลต่อการบริหารการจัดการของธุรกิจประกันชีวิต

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย